

AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

12

JAWNE

Egz. nr5.

TEZY NA SYMPOZJUM

Temat: TWORZENIE I UŻYCIĘ POWIETRZNO-
LĄDOWYCH ZESPOŁÓW OGNIOWO-
UDERZENIOWYCH O ZNACZENIU
TAKTYCZNYM

~~A40729~~

BIBLIOTEKA NAJHODOWA ANW WP
Archiwum Biuletynu Informacyjnego
Nr ewid. _____

WARSZAWA KWIECIEŃ 1977

12

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~
~~XXXXXXXXXX~~

Egz. nr5.

TEZY NA SYMPOZJUM

Temat: TWORZENIE I UŻYCIĘ POWIETRZNO-
LĄDOWYCH ZESPOŁÓW OGNIOWO-
UDERZENIOWYCH O ZNACZENIU
TAKTYCZNYM

~~X 40729~~

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Oddziału zbiorów Specjalnych
Nr ewid. _____

WARSZAWA KWIECIEŃ 1977

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im.gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1909 roku
art. 86 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)
.....
podpis

~~DO UŻYTKU~~
~~WYKONAWCZEGO~~
JAWNE
~~.....~~
Egz.nr .5..

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

TEZY NA SYMPOZJUM

Temat: TWORZENIE I UŻYCIĘ POWIETRZNO - LĄDOWYCH
ZESPOŁÓW OGNIOWO - UDERZENIOWYCH O
ZNACZENIU TAKTYCZNYM

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biura Zbierów Specjalnych
Nr ewid. _____

~~40729~~

WARSZAWA

kwiecień

1977 r.

SPIS TREŚCI:

W S T Ę P

1. WARUNKI DZIAŁANIA I ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ POWIETRZNO - LADOWY ZESPÓŁ OGNIOWO-UDERZENIOWY.
 - 1.1. Warunki działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo-uderzeniowego o znaczeniu taktycznym.
 - 1.2. Zadania bojowe wykonywane przez powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy.
 - 1.3. Ogólne zasady użycia śmigłowców szturmowych podczas działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.
 2. SKŁAD I OCENA MOŻLIWOŚCI BOJOWYCH POWIETRZNO - LADOWEGO ZESPÓŁU OGNIOWO - UDERZENIOWEGO.
 3. DZIAŁANIE POWIETRZNO - LADOWEGO ZESPÓŁU OGNIOWO - UDERZENIOWEGO W NATARCIU.
 - 3.1. Działanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego podczas przełamywania.
 - 3.2. Działanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego w boju spotkaniowym.
 - 3.3. Działanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego w pasie przesłaniania i systemie zapór jądrowych.
 4. DZIAŁANIE POWIETRZNO - LADOWEGO ZESPÓŁU OGNIOWO - UDERZENIOWEGO W DZIAŁANIACH OBRONNYCH.
 5. DOWODZENIE POWIETRZNO - LADOWYM ZESPOŁEM OGNIOWO - UDERZENIOWYM.
 6. GŁÓWNE PROBLEMY WSPÓLDZIAŁANIA.
- ZAKOŃCZENIE.

WSTĘP

Tematyka sympozjum naukowego wynika z zadań szkoleniowych, określonych w dyrektywie Ministra Obrony Narodowej na lata 1976 - 80, w której - między innymi - nakazuje się: "Opracować do połowy roku 1977, a następnie powszechnie wprowadzić współczesne zasady działania śmigłowców uzbrojonych, w tym śmigłowców odwodów przeciwpancernych, jak również zasady użycia powietrzno - lądowych zespołów ogniowo - uderzeniowych, złożonych z czołgów, BWP i śmigłowców szturmowych"^{1/} ASG WP realizując powyższe zadanie dyrektywne opracowała po konsultacji z dowództwem i sztabem SOW następane teoretyczne rozważania dotyczące zasad tworzenia i działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego na szczeblu dywizji, które w formie tezy podaje pod dyskusję na sympozjum naukowym, organizowanym przez katedrę Taktyki Ogólnej /ASG WP/

Głównym celem sympozjum naukowego jest skonfrontowanie poglądów, doświadczeń i wniosków dotyczących tworzenia i działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego oraz wypracowania i ustalenie optymalnych rozwiązań w zakresie organizacji, dowodzenia, współdziałania i praktycznego działania /tych zespołów/ we wszystkich rodzajach działań bojowych.

Sądzymy, że liczny udział kadry naukowo - dydaktycznej doświadczonych dowódców i oficerów z wojsk przyczyni się do pogłębienia tej niezwykle aktualnej i skomplikowanej problematyki oraz pozwoli uzyskać bogate wnioski i propozycje, by na ich podstawie opracować materiał źródłowy, niezbędny w procesie szkolenia dowódców, sztabów i wojsk.

1. WARUNKI DZIAŁANIA I ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ POWIETRZNO - LĄDOWY ZESPÓŁ OGNIOWO - UDERZENIOWY.

1.1. Warunki działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego o znaczeniu taktycznym.

Wzrost ilościowy i jakościowy czołgów BWP, artylerii samobieżnej, środków przeciwpancernych i śmigłowców uzbrojonych - będących w wyposażeniu wojsk lądowych - przyczynił się do przeniesienia działań bojowych z lądu do wymiaru "lądowo - powietrznego". Niezbędne jest więc traktowanie działań bojowych, jednocześnie w wymiarze lądowo - powietrznym jako w pełni naturalnych, wymagających przedsięwzięć organizacyjnych oraz wysokich manewrowych i ogniowych umiejętności wojsk, zwłaszcza na szczeblach taktycznych. Wychodząc na przeciw tym potrzebom założono, że jakościowo nowym elementem na szczeblu dywizji /armii/ może być powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy.

Potrzebę organizowania i użycia omawianego zespołu uderzeniowego na szczeblu dywizji a niekiedy armii, potwierdzają rozważania teoretyczne i przeprowadzone ćwiczenia z wojskami. Szczególnie ćwiczenie "TARCZA - 76" i "RENIFER - 77" /SOW/

1/ Dyrektywa MON do ~~działalności~~ Sił Zbrojnych PRL na lata 1976 - 80, pkt 4. 16 s. 35 - 36.

dostarczyły wiele ciekawych i niezwykle cennych wniosków co do celowości i możliwości użycia powietrzno - lądowych zespołów ogniowo - uderzeniowych. Zespoły te nie mogą jednak eliminować ani zastępować istniejących elementów ugrupowania bojowego dywizji. Tworzenie powietrzno - lądowych zespołów ogniowo - uderzeniowych uwarunkowane jest głównie potrzebą należytego zsynchronizowania działań, ustalenia jednolitego systemu ognia i dowodzenia całością sił i środków działających zarówno na lądzie /ziemi/, jak i w powietrzu przez dowódcę ogólnowojskowego /dywizji/.

Z charakteru współczesnego pola walki wynika, że organizowanie i użycie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego na szczeblu dywizji realizowane będzie w toku działań bojowych, w niepowtarzalnej sytuacji bojowej, w różnorodnym terenie i w różnych warunkach atmosferycznych. Stąd też rodzaj prowadzonych działań bojowych /z użyciem broni jądrowej, lub bez jej użycia/ i charakter zadań wykonywanych przez dywizję /armię/ oraz warunki terenowe wywierają będą decydujący wpływ na skład, możliwości i sposoby działania powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego.

W działaniach zaczepnych - w zależności od prowadzonej formy natarcia - uważamy za celowe organizowanie na szczeblu dywizji powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego, zwłaszcza w czasie przełamania obrony nieprzyjaciela, w boju spotkaniowym i pościgu, a także podczas pokonywania pasa przesłaniania. W wyniku bowiem przewartościowania elementów systemu obrony na korzyść obrony przeciwpancernej, obrona stała się bardziej trwała i trudna do przełamania. Ścisłe zespolenie elementów statycznych obrony z oddziaływaniem wysoce ruchliwych ³odwodów, wspartych coraz bardziej wzrastającą siłą ognia środków konwencjonalnych i jądrowych, wskazuje na konieczność organizowania i użycia do przełamania obrony powietrzno - lądowych zespołów ogniowo - uderzeniowych, a jednocześnie charakteryzuje warunki w jakich będą one działać podczas natarcia.

Bój spotkaniowy i pościg charakteryzuje się nagłymi i szybkimi zmianami sytuacji, wysokim tempem działań, manewrem, walką o utrzymanie inicjatywy, szybką zmianą ugrupowania bojowego wojsk i zdecydowanym uderzeniem. Powyższe cechy i właściwości określają więc wymogi co do składu, możliwości bojowych i manewrowych powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.

W obronie mogą być również organizowane powietrzno - lądowe zespoły ogniowo - uderzeniowe, głównie dla wykonania kontaktu. Warunki działania w tym wypadku będą niezwykle utrudnione. W wyniku bowiem uderzeń jądrowych i lotnictwa nieprzyjaciela a także ognia artylerii powstaną w pasie obrony dywizji strefy

-27-

Dotyczy to struktury inżynierskiej rozbudowy obrony /rozbudowy fortyfikacyjnej/ i systemu zapór inżynierskich.

3/ Por. omówienie ćwiczenia "Tarcza - 76" przez Ministra Obrony Narodowej. Wyd. MON - 1976 r. str.

zniszczeń, skażeń i pożarów. Po wykonaniu w pasie obrony dywizji, np. 5 - 6 uderzeń jądrowych o mocy 60 kt do 1 MT - w warunkach średnio pociętego terenu - powstaną zawały leśne na powierzchni 90 - 160 km², zaś zniszczenia w miejscowościach na powierzchni 160 - 250 km². Zniszczeniu ulegną również odcinki dróg, węzły komunikacyjne i mosty w stopniu nienadającym się do wykorzystania lub wymagać będą określonych przedsięwzięć inżynierskich dla przywrócenia ich do użytku.

Szczególne rolę może odegrać powietrzno - lądowy zespół uderzeniowy podczas przechodzenia dywizji z natarcia do obrony. Znajdujące się w przodzie oddziały i pododdziały czołgów - wsparte śmigłowcami szturmowymi, a wchodzące w skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego mogą stwarzać siłom głównym dywizji dogodny warunki do organizacji obrony. Zdecydowane i zaskakujące uderzenia powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego na ugrupowanie uderzeniowe nieprzyjaciela podczas jego rozwijania, połączone z kontrprzygotowaniem przyczyni się w znacznym stopniu do opóźnienia, a niekiedy nawet zerwania natarcia nieprzyjaciela.

Uważamy, że należałoby również dokonać oceny warunków, celowości i możliwości działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego podczas natarcia w pasie przesłaniania i w strefach zapór jądrowych.

Z powyższych rozważań wynika, że powietrzno - lądowe zespoły ogniowo - uderzeniowe będą działały w różnych warunkach i różnym terenie, przy istnieniu stref skażeń, zniszczeń i pożarów. Będą więc realizowały zadania bojowe w szybko zmieniających się sytuacjach, często podczas przechodzenia z jednego rodzaju działań bojowych do drugiego i braku ciągłego frontu.

1.2. Zadania bojowe wykonywane przez powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy.

Powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy /o znaczeniu taktycznym/ należałoby organizować w zależności od potrzeb i przeznaczać do wykonywania szczególnych zadań. Dlatego też nie należy go traktować jako uniwersalnego elementu ugrupowania bojowego dywizji do realizacji wszystkich zadań bojowych lecz jedynie do wykonania niektórych specjalnych zadań, nie zwykle trudnych do wykonania w określonych warunkach wspólnego pola walki^{4/}.

Z dotychczas uzyskanych doświadczeń i wniosków z ćwiczeń oraz oceny warunków działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego wynika, że może on realizować następujące zadania:

4/ Powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy powinien realizować ściśle określone zadania, które trudne są do wykonania przez inne elementy ugrupowania dywizji.

a/ w natarciu:

- podczas przełamania obrony: rozwijać powodzenie na odcinku przełamania, wzbraniać /rozbić/ odwodom dywizyjnym nieprzyjaciela wykonanie kontrataku lub przechodzenia do obrony nadogodnych rubieżach terenowych, pokonanie pasa przesłaniania i systemu zapór jądrowych;
- w boju spotkaniowym: do rozbitcia odwodu dywizji nieprzyjaciela lub uchwycenia dogodnej rubieży terenowej zapewniającej dogodne warunki do rozegrania boju spotkaniowego;
- w pościgu: uprzedzenie wycofujących się oddziałów nieprzyjaciela w zajmowaniu dogodnych rubieży obronnych w głębi obrony;

b/ w obronie: do wykonywania kontrataków i podczas przechodzenia z natarcia do obrony w celu stworzenia sprzyjających warunków do organizacji obrony siłom głównym

W dyskusji należałoby w szerszym zakresie określić zadania, jakie może wykonywać powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy w poszczególnych rodzajach działań bojowych.

1.3. Ogólne zasady użycia śmigłowców szturmowych podczas działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.

Określone parametry i odpowiednie uzbrojenie oraz możliwość wykorzystania w maksymalnym stopniu właściwości terenu zapewniają śmigłowcom szturmowym wykonywanie szybkich i nieoczekiwanych uderzeń niemal w każdej sytuacji i warunkach terenowych. Mogą one zatem wykonywać zadania zarówno samodzielnie, jak też i wspólnie z wojskami dywizyjnymi a zwłaszcza w składzie powietrzno - lądowych zespołów ogniowo - uderzeniowych.

Podczas wykorzystania śmigłowców szturmowych do wsparcia ogniowego rzutu lądowego /pododdziałów ogólnowojskowych wchodzących w skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego należałoby się kierować następującymi zasadami:

- traktować śmigłowce szturmowe jako środek wsparcia ogniowego przeznaczony do wykonywania szczególnych zadań, których w określonych warunkach nie mogą wykonywać inne środki ogniowe powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego;
- stosować je w sposób zmasowany na decydującym kierunku do wykonania najważniejszych, wybranych zadań ogniowych;
- wykorzystywać śmigłowce szturmowe w odpowiednim miejscu i czasie w sposób niespodziewany i nieoczekiwany dla nieprzyjaciela /z zaskoczenia/ wspólnie z innymi środkami ogniowymi oddziałów ogólnowojskowych;

- ciągle oddziaływać na nieprzyjaciela i wyprzedzać go w wykonywaniu ataku;
- ściśle i niezawodnie organizować współdziałanie pododdziałów /oddziałów/ ogólnowojskowych ze śmigłowcami szturmowymi i lotnictwem w celu zapewnienia koordynacji wysiłku ogniowego wszystkich środków rażenia ogniowego, wchodzących w skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.

Warunkiem efektywnego wykorzystania i zrealizowania wielu zadań wsparcia ogniowego przez śmigłowce szturmowe /działających w składzie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo uderzeniowego/ jest zbliżenie i przygotowanie lądowisk wyczekiwania na głębokość 5 - 15 km od rubieży styczności bojowej wojsk oraz oznakowanie czołowych pododdziałów własnych wojsk. Zbliżenie lądowisk śmigłowców szturmowych, głównie na okres wykonywania zadań bojowych ułatwia zsynchronizowanie działań rzutu lądowego /wojsk na ziemi/ z rzutem powietrznym.

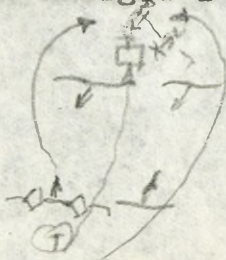
Z praktyki wynika, że uderzenia śmigłowców szturmowych muszą być ściśle zgrane co do czasu i miejsca z działaniem rzutu lądowego. Dlatego też należałoby śmigłowce szturmowe wykorzystywać do wsparcia ogniowego oddziałów ogólnowojskowych /rzutu lądowego/ w następujących sytuacjach/

- podczas uderzenia LMSz /przed rozpoczęciem APA/ na odwody batalionowe i brygadowe oraz artylerię nieprzyjaciela;
- po zakończeniu APA z chwilą, gdy pododdziały czołgów i piechoty zbliżają się do wykonanych przejść w zaporach minowych;
- w przerwach pomiędzy poszczególnymi NO.

2. SKŁAD I OCENA MOŻLIWOŚCI BOJOWYCH POWIETRZNO - LĄDOWEGO ZESPOŁU OGNIOWO - UDERZENIOWEGO.

Z oceny warunków działania i charakteru zadań realizowanych przez powietrzno - lądowe zespoły ogniowo - uderzeniowe wynika, że powinny one być zdolne do prowadzenia działań w wymiarze lądowo - powietrznym i charakteryzować się dużą siłą uderzeniową, ruchliwością i manewrowością oraz możliwością pokonywania trudnego terenu i łatwością dowodzenia. A zatem w składzie takiego zespołu powinien występować element ugrupowania /grupa lub rzut/ przeznaczony do prowadzenia działań bezpośrednio na lądzie oraz element /grupa lub rzut/ powietrzny - śmigłowce szturmowe i transportowe do wysadzania taktycznego desantu śmigłowcowego.

Spełnienie powyższych wymagań jest możliwe wówczas, gdy powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy będzie dysponował śmigłowcami szturmowymi i transportowymi oraz posiadał w wyposażeniu wozy bojowe o jednolitych parametrach, głównie duże sile ognia i ruchliwości. Wymagania te spełnia pułk czołgów i pułk zmechanizowany wyposażony w B W P.

Ruchliwość powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego mogą w pewnym stopniu ograniczyć pododdziały artylerii /ciągnionej/, etatowe pododdziały tyłowe i inne. Dlatego też organizując powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy należałoby analizować przydatność, stopień ruchliwości i możliwości bojowe każdego pododdziału włączonego do tego zespołu. Dotyczy to zwłaszcza pododdziałów tyłowych i zabezpieczających, które dysponując samochodami i ciężkim sprzętem mogą utrudnić manewr i działanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.

Skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego dywizji zależy od wielu czynników, a mianowicie:

- sytuacji operacyjno - taktycznej, warunków działania i charakteru zadań bojowych realizowanych przez dywizję;
- możliwości wydzielenia określonych sił i środków do tego zespołu przez dywizję;
- liczby przydzielonych śmigłowców szturmowych do ^{5/}wsparcia ogniowego i transportowych do przerzutu desantu ^{5/};
- możliwości zabezpieczenia działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego przez dywizję /armię/.

Sytuacja operacyjno - taktyczna, warunki działania i liczba przydziału śmigłowców szturmowych wywierają decydujący wpływ na skład i możliwości bojowe powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego. Czynniki te określają jedno - cześnie dla niego zadania bojowe i sposoby ich realizacji.

Aktualna struktura organizacyjna dywizji i przydzielenie jej jednej - dwóch eskadr śmigłowców szturmowych zapewnia tworzenie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego w składzie jednego - dwóch pułków, w tym pułku czołgów oraz śmigłowców szturmowych i ewentualnie transportowych do stworzenia rzutu powietrznego, głównie wysadzenia desantu. Niezależnie od powyższego skład armia może zorganizować taktyczny desant śmigłowcowy wchodzący w skład takiego zespołu lub działający na jego korzyść. Biorąc pod uwagę powyższe siły i środki powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy można umownie podzielić na rzut lądowy i powietrzny. Powyższy podział jest adekwatny w stosunku do nazwy tego zespołu ustalonej w dyrektywie MON. Spotyka się również, np. w SOW podział powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego na elementy: ogniowy, rzut przełamujący i rzut uderzenia pancernego /rozwinęcia powodzenia/. Dlatego też w toku dyskusji należałoby ustalić i powszechnie stosować jednoznaczną nazwę tych elementów.

Rzut lądowy może obejmować: jeden - dwa pułki czołgów /zmechanizowany/, pododdziały artylerii samobieżnej i przeciwpancernej, obrony przeciwlotniczej, rozpoznania, inżynieryjno - saperskie i chemiczne. Oddziały i pododdziały te mogą tworzyć następujące grupy /elementy ugrupowania/:

- uderzeniową: jeden - dwa pułki /w tym pułk czołgów/, kilka dywizjonów artylerii do ognia pośredniego i na wprost. Grupa ta może dzielić się na podgrupę ogniową i przełamującą /pancerno - zmechanizowaną/;

5/ Taktyczny desant powietrzny organizuje i zabezpiecza jego wysadzenie armia.

- rozpoznania: kompania /batalion/ rozpoznania i pluton /klucz/ rozpoznania skażeń;
- zabezpieczająca: pododdziały OPL, inżynieryjne i chemiczne.

Z kolei rzut powietrzny obejmowałyby siły i środki LMSz, śmigłowce szturmowe i taktyczny desant śmigłowcowy.

Zaproponowany podział powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego na poszczególne elementy wynika głównie z nazwy /pierwszego członu/ tego zespołu. Jeśli z kolei uwzględnimy charakter i treść zadań, jakie ten zespół może realizować, wówczas jego podział na elementy należałoby dostosować według ich przeznaczenia. Na przykład, w czasie przełamywania obrony mogą występować następujące elementy: ogniowy, przełamujący i rozwinięcia powodzenia.

Element ogniowy obejmowałyby wtedy: LMSz, śmigłowce szturmowe, ogień artylerii i pododdziałów czołgów, znajdujących się w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem oraz środków ppanc.

Element /rzut/ przełamujący - w składzie dwóch pułków /w tym jeden czołgów/, wsparty uderzeniami LMSz, śmigłowców szturmowych i ogniem artylerii byłby przeznaczony do przełamania obrony i stworzenia warunków do wprowadzenia drugiego rzutu dywizji dla rozwinięcia powodzenia.

Natomiast rzut rozwinięcia powodzenia stanowiłby w tym wypadku drugi rzut dywizji.

3. DZIAŁANIE POWIETRZNO - LĄDOWEGO ZESPOŁU OGNIOWO - UDERZENIOWEGO W NATARCIU.

3.1. Działanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego podczas przełamywania obrony nieprzyjaciela.

Powodzenie w przełamaniu obrony nieprzyjaciela osiąga się wysiłkiem wszystkich rodzajów wojsk i służb, poprzez wykorzystanie ruchliwości, szybkie i skryte ześrodkowanie sił na odcinku przełamania oraz zdecydowane uderzenie zarówno z ziemi, jak i z powietrza. Użycie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego do przełamania obrony zapewnia rozczłonkowanie obrony wzdłuż i w głąb frontu.

Osiąga się to przez łączenie czołowych uderzeń rozcinających z wysadzeniem w toku przełamywania taktycznych desantów śmigłowcowych, wykonanie uderzeń jądrowych, ogniowych oraz uderzenia LMSz i śmigłowców szturmowych.

Zdecydowane włamanie się i wyjście na skrzydła wysoce ruchliwych powietrzno - lądowych zespołów ogniowo - uderzeniowych powiększa sferę przestrzenną działań zaczepnych na odcinku przełamania, zwiększa ich zdecydowanie i dynamikę również poza odcinkiem przełamania.

Niesłabnąca intensywność ogniowego oddziaływania w wymiarze lądowo - powietrzny uniemożliwia nieprzyjacielowi odtworzenie naruszonego systemu obrony, zwłaszcza systemu ognia, paraliżuje jego manewr i otwiera drogę piechocie i czołgom.

Z rozważań tych wynika, że powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy może być użyty zarówno na początku, jak i w toku przełamania obrony dla rozwinięcia powodzenia i rozbicia podchodzących odwodów.

Odpowiedni skład i uzbrojenie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego oraz przydział śmigłowców szturmowych i transportowych umożliwiają temu zespołowi stosowanie również manewru w celu pokonania stref zniszczeń, skażeń i pożarów oraz dokonywanie zmian w ugrupowaniu bojowym.

Powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy przeznaczony do przełamania obrony nieprzyjaciela powinien być tworzony bezpośrednio przed rozpoczęciem natarcia, w toku przesuwania dywizji na rubież ataku. Pod przykryciem ognia artylerii strzelającej z zakrytych SO oraz ognia na wprost środków przeciwpancernych, LMSz i śmigłowców szturmowych rzut lądowy /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ rozwija się i przyjmuje ugrupowanie bojowe.

W celu wprowadzenia przeciwnika w błąd co do kierunku głównego uderzenia "zgrupowanie pozorujące" powinno rozpocząć przełamanie na odcinku pozornym z takim wyprzedzeniem, aby powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy /przesuwający się za lub obok pozorującego zgrupowania/ zdołał - w sposób manewrowy skoncentrować niezbędną ilość artylerii na rzeczywistym odcinku przełamania i przyjąć odpowiednie ugrupowanie. Przedsięwzięcia te należałoby dokonywać możliwie w krótkim czasie pod osłoną zadymiania i wojsk znajdujących się w styczności z nieprzyjacielem.

Podczas rozwijania się powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego na poszczególnych rubieżach rozwinięcia należy liczyć się z ewentualnością "obramowania" poszczególnych kolumn czołgów minami kasetowymi typu "Pandora" lub "Meduse". W konsekwencji tego niektóre pułki /bataliony/ zmuszone będą do torowania przejścia lub szukania dróg obejścia. W wyniku takiego oddziaływania nieprzyjaciela oddziały rzutu lądowego /bataliony/ powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego mogą niekiedy rozpocząć przełamania obrony w różnym czasie.

Z chwilą rozpoczęcia rozwijania rzutu lądowego /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ lotnictwo, artyleria i śmigłowce szturmowe w ramach ogniowego przygotowania ataku, jak zwykle wykonują uderzenia na nieprzyjaciela na głębokość ugrupowania pierwszorzutowej brygady, lotnictwo zaś na głębokość obrony dywizji. W celu zwiększenia efektywności i dynamiki przełamania niezbędne jest kombinowane oddziaływanie jednocześnie na wszystkie obiekty w obronie. Przy czym zachowana być musi

7/ - - - - -
Na szczeblu armii a niekiedy i dywizji może być tworzone "zgrupowanie pozorne" lub zgrupowanie przeznaczone do prowadzenia rozpoznania walką.

8/ Na rubieży rozwinięcia w kolumny batalionowe, kompanijne i plutonowe.

gradacja ważności celów i odpowiednia kolejność ich niszczenia.

Dla zwiększenia rozmachu przestrzennej sfery działań bojowych i uzyskania wysokiego tempa na odcinku przełamania niezbędne jest wysadzenie taktycznego desantu śmigłowcowego. Zasadniczym celem działania taktycznego desantu śmigłowcowego - w sile od wzmocnionej kompanii wzwyż - byłoby: wiązanie odwo - dów /brygadowego i dywizyjnego/; wzbranianie zorganizowanego wycofania się nieprzyjaciela; niszczenie baterii wyrzutni rakiet 110 mm /LARS/ i artylerii oraz ściśle współdziałanie z rzutem lądowym /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ w celu wzbronięcia nieprzyjacielowi organiza - cji obrony na pozycji odwołów dywizyjnych i w głębi. Taktyczny desant śmigłowcowy po wylądowaniu może być podporządkowany bezpośrednio dowódcy powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.

Doświadczenia wykazały, że podczas artyleryjskiego przygotowania ataku nie zostaną zniszczone wszystkie ciężkie i opancerzone środki przeciwpancerne nieprzyjaciela. Mogą one więc prowadzić w miarę skuteczny ogień nawet podczas trwania OPA. Do ich zwalczania niezbędne są środki strzela - jące na wprost. W tym także śmigłowce szturmowe. Wyznaczone do realizowania tych zadań śmigłowce muszą uzyskać gotowość do ataku /otwarcia ognia/ w ściśle określonym terminie zgodnie z układem ogniowego przygotowania ataku, tj. do momentu planowanego wyjścia czołgów i BWP rzutu lądowego /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ w skuteczny zasięg środków przeciwpancernych nieprzyjaciela.

3.2. Działanie powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego w boju spotkaniowym.

Bój spotkaniowy jako forma natarcia może być prowadzo - ny w różnych warunkach i sytuacjach zarówno w natarciu, jak i obronie. Rozpatrując działanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego w boju spotkaniowym należy brać pod uwagę możliwości rozegrania tego boju wyłącznie siłami wspo - mnianego zespołu uderzeniowego i wspólnie z pozostałymi siła - mi dywizji.

Porównując możliwości bojowe, np. DZ /WP/ z DZ /NZ/, zwłaszcza pod względem ilościowym i jakościowym poszczególnych środków walki można stwierdzić, że każda ze stron posiada pewne słabe i pozytywne walory /strony/. Znając więc zarówno własne braki w możliwościach bojowych/, jak i słabe strony nieprzyjaciela można pokierować bojem spotkaniowym dywizji w taki sposób, żeby zniwelować pierwsze, a drugie wykorzystać dla rozbicia przeciwnika. Problem ten można rozwiązać poprzez tworzenie bardzo ruchliwego i ogniowo silnego elementu ugrupo - wania bojowego, jakim jest powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy.

Sposoby rozbicia nieprzyjaciela w boju spotkaniowym przez powietrzno - lądowy zespół uderzeniowy mogą być różne, np.:

- **jednoczesne uderzenie rzutu lądowego i powietrznego z kilku kierunków /2-3 kierunków/ w ślad za uderzeniami jądrowymi;**

- uderzenie skrzydłowe /jedno - lub dwu stronne/ z odpieraniem uderzenia nieprzyjaciela od czoła z miejsca;
- zatrzymanie nieprzyjaciela częścią sił na dogodnej rubieży terenowej wspólnie z rzutem powietrznym i rozbitcie go podciąganyymi siłami głównymi rzutu lądowego.

Jednoczesne uderzenie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego z kilku kierunków w ślad za uderzeniami jądrowymi może mieć miejsce wówczas gdy dywizja bierze udział w boju spotkaniowym całością sił tworząc jednocześnie powietrzno-lądowy zespół uderzeniowy. W skład tego zespołu powinny wchodzić dwa pułki czołgów /zmechanizowany/, kilka dywizjonów artylerii do ognia pośredniego i przynajmniej jedna eskadra śmigłowców szturmowych. Działanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego powinno być poprzedzone uderzeniami jądrowymi /pojedyncze i grupowe/ na główne zgrupowanie uderzeniowe nieprzyjaciela.

Powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy o powyższym składzie należałoby wykorzystać do uderzenia na główne siły nieprzyjaciela /jednej - dwóch brygad/ na jednym lub dwóch kierunkach. Pułki czołgów /zmechanizowany/ rzutu lądowego działają wtedy na oddzielnych kierunkach przy wsparciu rzutu powietrznego /śmigłowców szturmowych/.

Uderzenie skrzydłowe z odpieraniem nieprzyjaciela od czoła polega na powstrzymaniu sił głównych nieprzyjaciela na dogodnej rubieży terenowej od czoła i uderzeniu na jedno lub oba skrzydła jego ugrupowania bojowego.

Skład sił powstrzymujących uderzenie nieprzyjaciela od czoła zależy od ilości dróg marszu kolumn nieprzyjaciela, ilości środków przechodzących do boju spotkaniowego i przydatności /warunków/ terenu do obrony. Siły przeznaczone do powstrzymywania uderzenia nieprzyjaciela mogą być wydzielone dodatkowo z dywizji /z poza sił powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego lub z jego składu/.

Przyjmując, że powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy dywizji może prowadzić walkę z jedną - dwiema brygadami przeciwnika to do składu sił powstrzymujących od czoła należałoby wydzielić przynajmniej dwa bp lub trzy kcz, wsparte ogniem artylerii i rzutem powietrznym /eskadrą śmigłowców szturmowych/. Wówczas do uderzenia na skrzydła sił głównych nieprzyjaciela pozostanie z rzutu lądowego pułk czołgów /zmechanizowany/ i jeden bp /dwie kcz/ wsparte ogniem artylerii i eskadrą śmigłowców szturmowych.

W boju spotkaniowym jednym z istotnych problemów jest pozbawienie nieprzyjaciela możliwości manewrowania jego odwodami podczas starć rzutu lądowego. Określoną rolę w tych zabiegach spełnia taktyczny desant śmigłowcowy i śmigłowce szturmowe, /rzut powietrzny/, które wykorzystując walory terenu i swoje możliwości manewrowe mogą z zaskoczenia uderzyć /szturmować/ na odwody nieprzyjaciela, niszcząc przede wszystkim jego czołgi, transportery opancerzone i samobiezną artylerię.

Taktyczny desant śmigłowoowy^{9/} należałoby wysadzić na tyłach nieprzyjaciela dla opóźnienia przosunięcia odwodów nieprzyjaciela. Wysadzenie desantu może nastąpić wówczas, gdy bój spotkaniowy powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego zostanie wcześniej zaplanowany. W przeciwnym wypadku wysadzenie desantu będzie przeważnie opóźnione z uwagi na dość długi czas potrzebny na jego organizację i wysadzenie.

Ważne znaczenie dla uchwycenia inicjatywy ogniowej, a więc i uzyskania powodzenia w boju spotkaniowym, ma zwalczanie - nie środków napadu jądrowego oraz obezwładnienie głównego zgrupowania wojsk nieprzyjaciela. Udział w realizacji tych zadań przypada również śmigłowcom szturmowym, stanowiącym rzut powietrzny. Obiektami ataku śmigłowców szturmowych będą przede wszystkim wyrzutnie startowe, wyrzutnie raketowe 110 mm LARS i kolumny czołgów nieprzyjaciela przechodzące przez newralgiczne przejścia i na przeprawach.

Śmigłowce szturmowe /rzut powietrzny/ mogą niszczyć te cele /obiekty/ stosując zasadzki ogniowe na newralgicznych przejściach oraz samodzielnie poszukiwania i zwalczanie czołgów w wyznaczonych rejonach /rubieżach/.

Zakres udziału śmigłowców szturmowych we wsparciu ogniowym rzutu lądowego w boju spotkaniowym wynika przede wszystkim z charakteru tego rodzaju działań bojowych /dyna - mizmu, szybkiego rozwoju sytuacji, skrytości i manewrowości/ oraz ograniczonych stąd możliwości rozwinięcia wszystkich środków ogniowych powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego /dywizji/. Wygranie na czasie w boju spotkaniowym nabiera szczególnego znaczenia,^{10/} decyduje bowiem w znacznej mierze o jego przebiegu.

Doświadczenia wskazują, że artyleria w tych warunkach posiada ograniczoną możliwość wsparcia powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego bowiem 1/3 jej sił i środków będą z reguły przegrupowane. Można więc sformułować tezę, że im więcej czasu zużyje artyleria na zmianę ugrupowania bojowego /SO/, tym większe będzie zapotrzebowanie na wsparcie ogniem rzutu lądowego przez śmigłowce szturmowe.

-
- 9/ Powietrzno - lądowy zespół uderzeniowy powinien dysponować śmigłowcami transportowymi do wysadzenia wzmocnionej kp.
- 10/ Uprzedzenie nieprzyjaciela w wykonaniu uderzeń jądrowych, ogniowym porażeniu, wykonaniu manewru, uchwyceniu dogodnych rubieży, rozwinięciu sił głównych i przejściu ich do ataku są głównym atrybutem decydującym o zwycięstwie w boju spotkaniowym.

3.3. Działanie powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego podczas pokonywania pasa przesłaniania i zapór.

Dywizje znajdujące się w rejonach wyjściowych położonych w pobliżu granicy państwowej ^{11/} mogą przechodzić do natarcia w warunkach prowadzenia przez nieprzyjaciela obrony lub przejścia jego sił do działań zaczepnych. Do osłony rejonu wyjściowego każda dywizja pierwszego rzutu operacyjnego wydziela zazwyczaj siły do pułku /zmechanizowanego czołgów/, który przechodzi do obrony bezpośrednio nad granicą państwową, zamykając jeden - dwa kierunki natarcia nieprzyjaciela.

Pod osłoną sił rozwiniętych nad granicą państwową dywizja może organizować w rejonie wyjściowym powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy w gotowości do rozpoczęcia działania w pasie przesłaniania /gdy nieprzyjaciel prowadzi działania obronne/ i rozbicia w boju spotkaniowym - wspólnie z pułkiem będącym w obronie - sił głównych /pierwszego rzutu/ dywizji nieprzyjaciela, gdy przejdą one do działań zaczepnych.

Do prowadzenia działań w pasie przesłaniania dywizje pierwszego rzutu /nieprzyjaciela/ wydzielają przeważnie BPanc lub BZ z batalionem rozpoznawczym dywizji i artylerią do ognia pośredniego, zwłaszcza baterie artylerii rakietowej /LARS/. Prowadzą one działania opóźniające na 3 - 4 rubieżach opóźnienia. Stąd też nacierająca dywizja zmuszona jest wprawdzie do rozbicia tych sił, by stworzyć sobie warunki do przełamania taktycznej strefy obrony nieprzyjaciela, organizowanej pod osłoną sił i środków działających w pasie przesłaniania.

Z doświadczeń wielu ćwiczeń ^{12/} wynika, że do rozbicia sił nieprzyjaciela w pasie przesłaniania dywizja powinna tworzyć powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy, przeznaczony do szybkiego pokonania pasa przesłaniania i stworzenia dogodnych warunków siłom głównym dywizji do przełamania obrony lub rozbicia w boju spotkaniowym sił głównych nieprzyjaciela w wypadku ich przejścia do natarcia.

W myśl obowiązujących zasad dywizja powinna wydzielać do pokonania pasa przesłaniania możliwie minimalną ilość sił i środków, aby zachować jak najwięcej sił do przełamania obrony. Dlatego też skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego może w tym przypadku być mniejszy niż w innych sytuacjach. Jego skład zależy od ilości sił i środków nieprzyjaciela działających w pasie przesłaniania i zakresu rozbudowy zapór.

Ważną rolę podczas pokonywania pasa przesłaniania spełniają oddziały torujące i taktyczny desant śmigłowiec ^{13/}

- ^{11/} - - - - -
^{12/} Wariant taki założono w ćwiczeniu "Tarcza - 76".
^{12/} M.in. ćwiczenia "Tarcza - 76" i Stoss - 76", prowadzone przez NAL NRD.
^{13/} 1-2 oddziały torujące, przeznaczone do wykonania przejść w zaporach /jądrowych/ i taktyczny desant śmigłowiec powinien działać w składzie powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego.

które wspólnie z rzutem lądowym /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ i śmigłowcami szturmowymi mogą sparyalizować działania obronne nieprzyjaciela i stworzyć warunki do szybkiego rozbitcia jego głównych sił.

Z powyższych rozważań wynika, że zadanie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego dywizji /niekiedy awangard pierwszorzutowych pułków/ **potęga** na rozbitciu z marszu sił i środków nieprzyjaciela w pasie przesłaniania, a często też pokonanie zapór inżynieryjnych z minami jądrowymi i stworzenie dogodnych warunków do rozwinięcia sił głównych dywizji dla przełamania obrony nieprzyjaciela. Po wykonaniu powyższego zadania powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy należałoby wyznaczyć do drugiego rzutu dywizji w celu potęgowania uderzenia dywizji na odcinku przełamania lub do bezpośredniego przełamania obrony.

Powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy powinien działać na jednym - dwóch kierunkach wzdłuż dróg w celu zapewnienia sobie warunków manewru, skrócenia ugrupowania bojowego /przedbojowego/, możliwości obejścia węzłów zapór i zniszczeń /jądrowych/. Działanie tego zespołu powinno uniemożliwiać nieprzyjacielowi manewr sił i środków na kolejne rubieże opóźniania.

Dlatego też początkowe uderzenie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego powinno być szczególnie silne, aby jednocześnie oddziaływać na całą głębokość ugrupowania brygady. Uderzenie rzutu lądowego /czołgów i piechoty wspartych ogniem artylerii /powinno być potęgowane uderzeniem rzutu powietrznego /śmigłowców szturmowych i LMSz/ i poprzedzone wysadzeniem taktycznego desantu śmigłowcowego.

4. DZIAŁANIE POWIETRZNO - LĄDOWEGO ZESPOŁU UDERZENIOWEGO W OBRONIE.

4.1. Działanie powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego podczas przechodzenia dywizji do obrony.

W rozważaniach teoretycznych najwięcej uwagi poświęca się obecnie problemom przechodzenia wojsk do obrony w toku działań zaczepnych w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem. Jest to bowiem natrudniejszy sposób przechodzenia do obrony. Do właściwości organizacji takiej obrony zalicza się: maksymalnie ograniczony czas na jej przygotowanie; brak sił i środków, często zaangażowanych już w bezpośredniej walce z nieprzyjacielem; trudną sytuację powietrzną; niejednoczesne przechodzenie wojsk do obrony z ugrupowania "zaczepnego" nie odpowiadającym potrzebom obrony; przejście do obrony w nieprzygotowanym pod względem inżynieryjnym terenie, a niekiedy w rejonach skażonych i zniszczeń.

Powyższe właściwości rzutują na konieczność organizowania w obronie dywizji powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.

Podczas organizowania obrony dowódca dywizji dokonuje z reguły manewru sił i środków w celu opóźnienia natarcia głównego zgrupowania, zyskania na czasie i wzmocnienia czołowych pododdziałów przechodzących do obrony na dogodnych rubieżach terenowych. Do realizacji powyższego zadania najcelowiej jest tworzyć powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy, w którego skład wchodziłyby wysoce ruchliwe oddziały i pododdziały, głównie pułk czołgów, baterie samo - bieżnej artylerii i przynajmniej eskadra śmigłowców szturmowych.

Ścisłe zsynchronizowane działanie rzutu lądowego i powietrznego, zaskakujące uderzenia, zakłócenie mechanizmu rozwijania sił głównych nieprzyjaciela i unikanie przewlekłej walki z nimi powinno być głównym atrybutem działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego w tym okresie walki. Po stworzeniu warunków organizacji obrony siłom głównym dywizji zespół ten może przejść do drugiego rzutu dywizji.

Powietrzno lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy powinien działać w zasadzie na jednym kierunku, decydującym o trwałości obrony dywizji, a na którym powstała najtrudniejsza sytuacja do organizacji obrony dla dywizji. Jego działanie powinno paraliżować i zakłócać planowane rozwijanie sił głównych nieprzyjaciela do natarcia oraz umożliwić dywizji szybkie zorganizowanie obrony.

Z chwilą rozpoczęcia rozwijania sił nieprzyjaciela rzut lądowy - wsparty rzutem powietrznym LMSz i /śmigłowcami szturmowymi/ - uderza na kolumny przeciwnika, razi je ogniem wszystkich środków i opóźnia ich wyjście na rubież ataku. Następnie rzut lądowy wycofuje się i kolejno z marszu atakuje kolumny nieprzyjaciela, dezorganizując rozwijanie i przejście do natarcia.

Po umocnieniu się czołowych /pierwszorzutowych/ pododdziałów dywizji na pierwszej pozycji rzut lądowy /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ wycofuje się pod osłoną ^{rzutu} powietrznego na określonych przez dowódcę dywizji kierunkach i przechodzi do drugiego rzutu dywizji, gdzie szybko odtwarza zdolność bojową i po włączeniu ewentualnie do jego składu dodatkowych sił i środków może być ponownie użyty do wykonania kontrataku jako powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy.

4.2. Działania powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego podczas walki obronnej dywizji.

W toku walki obronnej niektóre dywizje /wsparte śmigłowcami szturmowymi/ mogą również tworzyć powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy do wykonania kontrataku. Wykonuje on wtedy uderzenie zgodnie z przyjętymi zasadami wykonania kontrataku przez drugi rzut dywizji.

Wyjście powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego do kontrataku, głównie rzutu lądowego powinno być poprzedzone uderzeniami lotnictwa i śmigłowców szturmowych, ogniem artylerii oraz zabezpieczone przede wszystkim pod względem OPL i inżynieryjnym. Ważnym warunkiem, od którego zależy powodzenie uderzenia tego zespołu /kontrataku/ jest to, czy powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy dywizji zachował zdolność bojową po wykonanych przez nieprzyjaciela uderzeniach jądrowych oraz czy oddziały pierwszego rzutu zdołają utrzymać ważne rejonny /rubieże/ zapewniające rozwinięcie i uderzenie tego zespołu na siły nieprzyjaciela, które włamały się w obronę dywizji.

Uderzenie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego powinno być wyprowadzone z zasady na skrzydło i tyły nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony, zwykle w momencie kiedy jego nacierające oddziały wskutek poniesionych strat zostały zatrzymane, a podchodzące z głębi najbliższe odwody zostały odcięte lub poniosły znaczne straty od uderzeń jądrowych i lotnictwa.

Rzut lądowy /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ może przesuwać się w kolumnach batalionowych lub kompanijnych, z uwzględnieniem prawdopodobieństwa zetknięcia się z nieprzyjacielem i konieczności pokonania stref zniszczeń i zawałów. Dlatego też na drogach marszu i rubieżach rozwinięcia należy prowadzić ciągłe rozpoznanie oraz wydzielić siły i środki inżynieryjne do torowania przejść w zaporach i zawałach. Przejście rzutu lądowego do wykonania kontrataku powinno być poprzedzone krótką, lecz silną nawałą ogniową artylerii, uderzeniem LMSz i śmigłowców szturmowych oraz osłanianie przez środki OPL dywizji. Uderzenie /kontratak/ powinno zakończyć się całkowitym zniszczeniem nieprzyjaciela w rejonie włamania i odtworzenia obrony. Opanowaną rubież powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy natychmiast umacnia i przygotowuje do obrony.

Rzut powietrzny /śmigłowce szturmowe i LMSz może /wspierać rzut lądowy ogniem rakiet niekierowanych /S-5 m i S-5 k/ i przeciwpancernymi pociskami kierowanymi bezpośrednio znad ugrupowania rzutu lądowego, dokonując nalotu przez korytarze w ugrupowaniu artylerii na SO lub z zaskrzydła.

W obronie śmigłowce szturmowe stanowią wybitnie manewrowy środek ogniowy, pozwalający na stworzenie lub odtworzenie narastającego systemu ognia nawet w wymiarze lądowo - powietrzny.

Warunki wsparcia ogniowego rzutu lądowego /oddziałów ogólnowojskowych/ przez śmigłowce szturmowe w obronie są znacznie korzystniejsze niż w innych rodzajach działań bojowych. Większość bowiem zadań śmigłowce wykonywać będą znad ugrupowania bojowego własnych wojsk, co w znacznym stopniu zapewni im bezpieczeństwo działania.

Do podstawowych zadań wsparcia ogniowego rzutu lądowego /oddziałów ogólnowojskowych/ przez śmigłowce szturmowe w obronie należy zaliczyć:

- zwalczanie i opóźnianie kolumn czołgów nieprzyjaciela wspólnie z oddziałami /pododdziałami/ działającymi w pasie przełamania i na pozycji przedniej;
- wsparcie ogniowe rzutu lądowego /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/ podczas opanowywania i utrzymywania ważnych rubieży /obiektów/ w celu stworzenia siłom głównym dywizji warunków do obrony;
- wsparcie ogniowe rzutu lądowego podczas kontrataku.

Najbardziej typowym zadaniem śmigłowców szturmowych działających jako rzut powietrzny jest zwalczanie czołgów, transporterów opancerzonych i artylerii samobieżnej nieprzyjaciela. Dla rzutu tego wyznacza się rejon wyczekiwania z odpowiednią liczbą lądowisk oraz 2 - 3 kierunki działania zgodne z kierunkami uderzenia /kontrataku/ rzutu lądowego, zaś na każdym z nich 1 do 2 rubieży ogniowych. Śmigłowce szturmowe mogą działać wspólnie z rzutem lądowym lub z OPpanc dywizji.

Rzut powietrzny w składzie 12 - 18 śmigłowców powinien odbywać lot na rubież ogniową na wysokości do 50 m z prędkością do 180 km/godz., zredukowaną przed atakiem /na kolumny czołgów nieprzyjaciela/ do prędkości 60 km, a atak z wysokości 20 m, przeważnie niespodziewanie dla nieprzyjaciela.

5. DOWODZENIE POWIETRZNO - LĄDOWYM ZESPOŁEM OGNIOWO-UDERZENIOWYM.

W dowodzeniu powietrzno - lądowym zespołem ogniowo - uderzeniowym występuje cały szereg różnych i złożonych problemów zarówno na szczeblu dywizji /organizującej powietrzno - lądowy zespół uderzeniowy/, jak i wewnątrz tego zespołu. W jego skład wchodzi bowiem oddziały i pododdziały różnych rodzajów wojsk i służb, co niewątpliwie wywiera istotny wpływ na dowodzenie.

Skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego nie jest stały i zależy od zaistniałej sytuacji oraz posiadania sił i środków. Wystąpią więc trudności w dowodzeniu i utrzymaniu łączności, zwłaszcza wewnątrz zespołu, jak również pomiędzy dowódcą powietrzno - lądowego zespołu uderzeniowego a dowódcami oddziałów i pododdziałów, wchodzących w skład powyższego zespołu. Jednym z możliwych rozwiązań tych trudności może być uruchomienie dodatkowych kierunków /sieci/ radiowych.

Duża liczba oddziałów i pododdziałów różnych rodzajów wojsk i służb a także śmigłowców szturmowych, posiadających na swym wyposażeniu różnorodne środki łączności utrudnia utrzymanie łączności między elementami ugrupowania wchodzącymi w skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego.

Dowodzenie powietrzno - lądowym zespołem ogniowo - uderzeniowym może być realizowane przez:

- dowódcę dywizji;
- zastępcę dowódcy dywizji do spraw liniowych z wydzieloną grupą oficerów sztabu dywizji;
- jednego z dowódców pułków wraz ze swoim sztabem, którego pułk wchodzi w skład tego zespołu.

Powietrzno - lądowy zespół ogniowo - uderzeniowy można umownie podzielić niejako na dwa rzuty /grupy/: lądowy i powietrzny. Najwyższym szczeblem organizacyjnym oddziałów ogólnowojskowych, wchodzących w skład powyższego zespołu są najczęściej pułki czołgów¹⁴ /zmechanizowane/, które stanowią wraz z artylerią rzut lądowy¹⁴ jako zasadniczy trzon uderzeniowy tego zespołu.

Drugą grupę powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego stanowią eskadry /pułki/ śmigłowców szturmowych /wsparcia ogniowego/ i transportowych.

Dowodzenie działaniami bojowymi śmigłowców szturmowych wchodzących w skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego, stanowiące rzut powietrzny może się odbywać ze stanowisk i punktów dowodzenia dywizji zmechanizowanej /pancernej/ poprzez Grupę Dowodzenia Bojowego rozmieszczoną przy SDZ /DPanc/.

Dowódca pododdziału /eskadry/ śmigłowców szturmowych w zależności z jakiego szczebla otrzymał zadanie bojowe - powinien uczestniczyć w procesie planowania działań bojowych i organizacji współdziałania, na podobnych zasadach jak szefowie rodzajów wojsk i służb danego szczebla dowodzenia, na którego korzyść eskadra wykonuje zadania bojowe.

W procesie tym istotną rolę odgrywa organizacja współdziałania śmigłowców szturmowych z rzutem lądowym /oddziałami ogólnowojskowymi/.

6. GŁÓWNE PROBLEMY WSPÓLDZIAŁANIA.

Udział śmigłowców szturmowych w składzie powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego wymaga szczegółowej organizacji współdziałania i wzajemnego wsparcia poszczególnych elementów ugrupowania tego zespołu, a także zapewnienia bezpieczeństwa działania. Podczas organizacji współdziałania śmigłowców szturmowych z oddziałami /pododdziałami/ ogólnowojskowymi i artylerią zespołu uderzeniowego należy przede wszystkim uzgodnić sposób skupienia wysiłków wszystkich środków ogniowych w zakresie niszczenia /obezwładniania/ sił i środków nieprzyjaciela w odniesieniu do zadań, miejsca działań, rubieży ~~zadania~~ /obiektów/ i czasu. Myślą przewodnią współdziałania powinno być maksymalne wykorzystanie możliwości ogniowych zarówno czołgów, artylerii i piechoty, jak i śmigłowców szturmowych podczas wspólnej realizacji określonych zadań bojowych przy możliwie najmniejszych stratach w sile żywej i sprzęcie.

O znaczeniu współdziałania i jego nowej jakości mówił Minister Obrony Narodowej m.in. podczas omówienia ćwiczenia "Tarcza - 76", stwierdzając: "Organizacja współdziałania, to tworzenie swoistych scenariuszy walki i operacji. Samo zaś

14/ W skład /rzutu/ lądowego mogą wchodzić: 1 - 2 pułki czołgów /zmechanizowane/ trzy - cztery dywizjony artylerii; pododdziały OPL; inżynieryjne i chemiczne /grupa zabezpieczająca/.

współdziałanie to konsekwentne, operatywne i elastyczne realizowanie tych scenariuszy"...

Podczas działania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego należy organizować współdziałanie wg kierunków, rubieży i czasu. Niezbędne jest dokładne ustalenie kierunku, trasy i profilu lotu śmigłowców oraz sposobu ich ubezpieczenia przez piechotę, czołgi i artylerię przeciwlotniczą wchodzącą w skład rzutu lądowego. W celu wyeliminowania możliwości porażenia wojsk własnych, tuż przed rozpoczęciem ataku śmigłowców oddziały /pododdziały/ ogólnowojskowe powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego powinny oznakować rubież styczności wojsk.

Dowódca powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego /dywizji/ w organizacji współdziałania powinien wyeksponować problemy dotyczące podziału i zakresu wykonywania zadań ogniowych przez śmigłowce szturmowe wspólnie z artylerią, czołgami, środkami ppanc i piechotą oraz określić rolę, jaka przypada śmigłowcom w niszczeniu /obezwładnieniu/ opancerzonych środków ppanc i innych obiektów, których nie mogą niszczyć środki ogniowe rzutu lądowego /powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego/.

Dowódca powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego organizując współdziałanie śmigłowców szturmowych z rzutem lądowym /oddziałami - ogólnowojskowymi/ ustala:

- sposób realizacji zadań wykonywanych wspólnym wysiłkiem śmigłowców szturmowych i artylerii zespołu uderzeniowego /dywizji/ oraz desantu powietrznego, a także sposób wzajemnego ubezpieczenia i bezpieczeństwa;
- sposób i zakres udzielania pomocy śmigłowcom szturmowym i lotnictwu w zwalczaniu środków OPL i rozpoznaniu radioelektronicznym nieprzyjaciela oraz opanowaniu rejonów dogodnych pod lądowiska przez pododdziały /oddziały/ ogólnowojskowe;
- warunki bezpieczeństwa przelotu śmigłowców szturmowych i lotnictwa przez strefy ognia środków OPL wchodzących w skład powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego /dywizji/ kierunki strzelań wojsk rakietowych i artylerii oraz korytarze przelotu śmigłowców nad SO artylerii i środków ppanc;
- sposoby ataku /uderzenia/ śmigłowców szturmowych i lotnictwa w rejonie działania rzutu lądowego oraz sposób oznakowania rubieży styczności wojsk i wskazywania celów /obiektów/.

Współdziałanie śmigłowców szturmowych z elementami ugrupowania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo - uderzeniowego powinno być proste w realizacji i zrozumiałe przez wszystkich wykonawców. Współdziałanie nie stanowi jednorazowego aktu pracy dowódcy i sztabu. Jest to twórcza, koncepcyjna praca, często oparta na przewidywaniach rozwoju sytuacji i uzależniona od działania nieprzyjaciela.

ZAKOŃCZENIE

Niejsze tezy należy traktować jako wstępne dane do ukierunkowania dyskusji. Szereg pojęć i określeń zwłaszcza nazewnictwo, np. elementów ugrupowania powietrzno - lądowego zespołu ogniowo-uderzeniowego zostały przyjęte umownie i wymagają niewątpliwie bardziej precyzyjnych sformułowań i uściśleń.

Proponowane rozwiązania niektórych problemów, zawartych w tezach oparto na założeniach hipotetycznych lub w stosunkowo wąskim zakresie zostały poparte doświadczeniami z ćwiczeń. Dlatego też wymagają one weryfikacji, badań i uściślenia. Niektóre propozycje użycia powietrzno - lądowego zespołu ogniowo-uderzeniowego do wykonania zadań bojowych, zwłaszcza zadań skomplikowanych mogą okazać się w praktyce nierealnymi. Na te właśnie problemy należałoby zwrócić szczególną uwagę i przedyskutować ich realność.

SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

gen.bryg. Marian WASILEWSKI

Wydruk. w 5 egz.

Egz. nr 1 - 5 Bibl.GK.OZS.

Wyk. płk T. Wójcik

Druk. K.T.

Nr kś. Pf 7/77/KO.

